

Wstęp

CZĘŚĆ PIERWSZA: DAWNE TEATRY POZNANIA

[Wstęp] 13

I. PIERWSZA SALA TEATRALNA W POZNANIU. Przedstawienia na wolnym powietrzu w w. XVI. — Pierwsza scena sukcesywna w kolegium jezuickim w Poznaniu (1676). — Nowa scena w gmachu szkolnym (1721) — Jej wyposażenie i wykorzystanie w w. XVIII. — Przejęcie tej sceny przez zespoły zawodowe w latach 1783—1793 17

II. TRZY TEATRY ZAWODOWE. Otwarcie teatru w ujeżdżalni Jana Geislera (1794). — Położenie budynku. — Zespoły Nowickiego, Kamińskiego, Truskolaskiego i Bogusławskiego na tej scenie (1795—1803). — Jej wyposażenie. — Powstanie Teatru Miejskiego (1804). — Technika kulisowa w tym teatrze i jej wykorzystanie. — Oświetlenie. — Zamknięcie Teatru Miejskiego (1874). — Powstanie Teatru Polskiego (1875). — Wyposażenie techniczne tego teatru na tle kierunków teatralnych drugiej połowy w. XIX. — Pozostałe sale teatrów zawodowych 24

III. TRZY TEATRY LETNIE. Powstanie teatrów ogrodowych w Europie. — Mieszczańskie teatrzyki „ogródkowe“. — Otwarcie teatru letniego w ogrodzie „Odeon“ w Poznaniu (1847—1856). — Teatr Letni na przedmieściu Kundorf (1856—1889). — Teatrzyk letni Towarzystwa „Harmonia“ (1849—1852). — Przekształcenie tej sceny na publiczny Teatr Ludowy (1868—1883). 42

IV. TEATRZYKI PODMIEJSKIE. Przedmiejskie szlaki polskich zespołów teatralnych. — Teatrzyki w ogrodach „Wiktorja“ (1872) oraz „San Domingo“ (1915). — Próba założenia stałego polskiego teatru letniego w Poznaniu. — Zakończenie 55

CZĘŚĆ DRUGA: POLSKIE TRADYCJE TEATRALNE GDAŃSKA

- I. TEATR GDAŃSKI W LATACH 1793—1855. Zespół Józefa Nowickiego. — Jego wędrowki po r. 1792 i pobyt w Gdańsku w r. 1793. — Najdawniejszy budynek teatralny Gdańska. — Nowicki uzyskuje przywilej generalny (1896) i przekazuje go zespołowi Tomasza Truskolaskiego. — Charakterystyka tego zespołu i jego pobyt w Gdańsku w r. 1797. — Śmierć Truskolaskiego, Wojciech Bogusławski spadkobiercą przywileju. — Jego plany gdańskie z lat 1799, 1800. — Odmowa władz. — Balet Franciszka Le Doux w Gdańsku w r. 1804 w nowym Teatrze Miejskim. — Bogusławski w Gdańsku w r. 1811. — Charakterystyka zespołu, repertuar Bogusławskiego. — Kłopoty opery. — Sukcesy repertuaru rodzimego: *Spazmy modne*, *Krakowiacy i Górale*. — Niepowodzenia finansowe Bogusławskiego postrachem dla jego następców. 65
- II. TEATR GDAŃSKI W LATACH 1856—1890. Amatorzy polscy w Sopocie w r. 1869. — Liczba Polaków w Gdańsku w drugiej połowie XIX w. — Powstanie Towarzystwa „Ogniwo“ w r. 1876 i jego stosunek do polskich tradycji teatralnych Gdańska. — Pierwsza premiera „Ogniwa“ w r. 1877. — Organizacja przedstawień. — Mickiewicz, Słowacki, Fredro, Bałucki, Bliziński i Korzeniowski na scenie „Ogniwa“. — Znaczenie teatryku
- III. TEATR GDAŃSKI W LATACH 1891—1900. Dalsze losy ruchu amatorskiego. — Podjęcie letnich wędrowek przez teatr poznański. — Pierwsze próby dotarcia do Sopotu z lat 1885, 1890. — Występy z r. 1892. — Udaremnienie występów w Gdańsku i pielgrzymki gdańszczan do Teatru „Wiktoria“ w Sopocie. — Pobyt zespołu w Gdańsku i w Sopocie w r. 1893. — Ostatnie występy w Sopocie w r. 1894. — Zakończenie 92

CZĘŚĆ TRZECIA: POLSKIE TRADYCJE TEATRALNE BYDGOSZCZY

- [Wstęp] 105
- I. PREHISTORIA TEATRU BYDGOSKIEGO. Jezuicki teatr szkolny w w. XVII w Bydgoszczy. — Pierwsza sala teatralna w Bydgoszczy. — Bydgoszcz pod panowaniem pruskim (1772): odbudowa miasta, niemieckie zespoły teatralne na scenie pojezuickiej (1788—1805) 106

II. TEATR BYDGOSKI ZA CZASÓW KSIĘSTWA WARSZAWSKIEGO. Bydgoszcz i jej życie kulturalne w tym okresie. — Polski i niemiecki teatr amatorski. — Pobyt zespołu Kaspra Kamińskiego, jego domniemany repertuar. — Niemieckie zespoły Wilhelma Vogta i Bernarda Seibta

110

III. TEATR BYDGOSKI W LATACH 1815—1870. Bydgoszcz po kongresie wiedeńskim. — Pobyt zespołu Jana Brzezińskiego w r. 1818. — Otwarcie gmachu teatralnego w r. 1824

116

IV. TEATR BYDGOSKI W LATACH 1870—1885. Germanizacja Bydgoszczy w drugiej połowie XIX w. — Zespół Miłosza Sztengla i jego działalność na ziemiach śląska, Wielkopolski i Pomorza. — Szykany policji bydgoskiej. — Bydgoska premiera *Mazepy* (1871). — Dalsze plany i niepowodzenia Sztengla. — Rejencja bydgoska udaremnia występy jego następców: Kalicińskiego i Glogera. — Polski program teatralny w zaborze pruskim. — Początki ruchu amatorskiego w Bydgoszczy w r. 1870. — Społeczne oblicze ruchu. — Powodzenie amatorów i prześladowania władz. — Sale teatralne

120

V. TEATR BYDGOSKI W LATACH 1885—1902. Dwanaście wizyt teatru poznańskiego. — Zespół polski w oczach krytyki niemieckiej. — Repertuar. — Powodzenie przedstawień i ich likwidacja przez władze pruskie. — Inne wydarzenia teatralne tego okresu: Zapolska w Bydgoszczy. — Występy zespołu Eugeniusza Majdrowicza w r. 1897. — Dalsze losy teatru amatorskiego w Bydgoszczy. — Zakończenie. — Repertuar polskich zespołów zawodowych w Bydgoszczy

148

CZĘŚĆ CZWARTA: POLSKIE TRADYCJE TEATRALNE WROCŁAWIA

[Wstęp]

154

I. TEATR WROCŁAWSKI W LATACH 1797—1855. Powstanie niemieckiego teatru zawodowego we Wrocławiu. — Teatr „Kalte Asche“ i jego polscy goście: J. U. Niemcewicz, K. Kurpiński, J. Słowacki. — Występy zespołu Józefa Nowickiego w tym teatrze w r. 1797. — Pobyt Kazimierza Skibińskiego we Wrocławiu w r. 1826. — Życzliwość publiczności niemieckiej i *Stary wódz* Holteia. — G. B. Bierey i jego układy ze Skibińskim. — Pobyt Władysława Łozińskiego w r. 1842. — Charakterystyka zespołu Juliusza Pfeiffera i jego nieudana podróż do Szczawna w r. 1855. — Teatr „Arena“ we Wrocławiu. — Występy ze-

społu Pfeiffera w tym teatrze w świetle krytyki wrocławskiej. — Polska publiczność na widowni teatru „Arena“. — Epilog

156

III. TEATR WROCŁAWSKI W LATACH 1856—1890. Rozwój Wrocławia w drugiej połowie w. XIX i liczba Polaków w tym mieście. — Polskie stowarzyszenia akademickie we Wrocławiu. — Studenci zakładają Towarzystwo Przemysłowe i uruchamiają polski teatr amatorski w r. 1872. — Korzeniowski i Fredro na scenie amatorów. Sprawa kontaktów Korzeniowskiego z Wrocławiem. — Pobyt Fredry we Wrocławiu. — Komedyjka Holteia niemiecką przeróbką *Ślubów panińskich*. — Wrocławskie źródła w komedii Fredry *Lita et Comp.* — *Pan Tadeusz* i *Zemsta* na scenie studenckiej. — Sale teatralne amatorów. — Niemiecki teatr we Wrocławiu w drugiej połowie stulecia i jego polscy goście: Leon Borkowski, Władysław Mierzwinski, Marcelina Sembrich-Kochańska, Marcelli Zenopolski, Bogumił Dawison. — Helena Zawiszanka i Selmar Cerini jako stali współpracownicy opery wrocławskiej. — Niemiecki pseudonim Jagny Zaremby: Agnes Sorma. — Gościnność teatru „Thalia“. — Przyjęcie zespołu poznańskiego przez polskich studentów i przez wrocławską policję. — Repertuar. — Występy teatru poznańskiego w świetle krytyki wrocławskiej. — Jeszcze jedna krzywdą Gabrieli Zapolskiej. — Drugi pobyt zespołu w r. 1888

175

III. TEATR WROCŁAWSKI W LATACH 1890—1900. Dalsze losy teatru amatorskiego. — Słowacki i Moniuszko na scenie amatorów. — Nowa studencka inscenizacja *Pana Tadeusza* i współpraca studentów górnośląskich. — Zakonczenie.

196

PRZYPISY I NOTY 203

SPIS NAZWISK 261

SPIS ILUSTRACJI 271